O‘zbekiston
Metama’lumot
Noqulay mehnat sharoitlarida bandlik

Ishlab chiqilgan sana: 20.08.2020
Oxirgi yangilangan sana: 15.10.2021

0. Asoslar

0.1 Qonuniy asoslar

0.1.1 Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish uchun javobgarlik

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi 2021-yil 11-avgustda qabul qilingan “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga muvofiq mustaqil ravishda o‘z faoliyatini yuritadi.

Ushbu Qonunning maqsadi rasmiy statistika sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat. Qonunning amal qilishi rasmiy statistikani tayyorlovchilarga va undan foydalanuvchilarga, respondentlarga hamda ma’muriy ma’lumotlarni yetkazib beruvchilarga, shuningdek ular o‘rtasida yuzaga keladigan, rasmiy statistikani tayyorlash, tarqatish va muvofiqlashtirish bilan bog‘liq bo‘lgan munosabatlarga nisbatan tatbiq etiladi.

2017-yil 2-sentabrda tasdiqlangan va Davlat statistika qo‘mitasining vakolatlari, funksiyalari va tarkibini aniqlab beradigan “O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risida Nizom”ga muvofiq Davlat statistika qo‘mitasi milliy statistika tizimini muvofiqlashtirish, monitoring va nazorat qilishga mas’ul, shuningdek ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash, tahlil qilish va tarqatish bo‘yicha asosiy organ bo‘lib hisoblanadi. Shu bilan birga, xalqaro standartlarga mos yagona statistika uslubiyati bilan ta’minlash vazifalarini bajaradi.

Rasmiy statistika to‘g‘risidagi Qonunning 14-moddasiga muvofiq davlat statistika organlari quyidagi huquqlarga ega:

- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuvi shakllarini olish va statistika kuzatuvi ma’lumotlaridan statistika maqsadlarida foydalanish;
- statistik birliklar faoliyatining statistika kuzatuvlarini o‘tkazish va olingan birlamchi ma’lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish;
- jismoniy shaxs bo‘lgan respondentlarni statistika kuzatuvlarida ishtirok etganligi uchun rag‘batlantirishni amalga oshirish;
- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, shuningdek boshqa tashkilotlardan statistika dasturlarini bajarish uchun zarur bo‘lgan axborotni so‘rash hamda olish;
- rasmiy statistikani tayyorlash uchun zarur bo‘lgan statistika ma’lumotlarini yig‘ishga jismoniy va yuridik shaxslarni qonunchilikka muvofiq shartnoma asosida jalb etish;
- statistika ma’lumotlarini yig‘ish, ularga ishlov berish, ularni umumlashtirish, tahlil qilish, tarqatish va saqlashning zamonaviy usullari va vositalaridan foydalanish hamda ularni milliy statistika tizimiga joriy etish;

- statistika ma’lumotlarini taqdim etish bilan bog‘liq qoidabuzarliklar aniqlangan taqdirda, ularni bartaraf etish haqida ko‘rsatmalar berish va statistika ma’lumotlariga tegishli tuzatishlar kiritish;
- statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzgan mansabdor shaxslarga nisbatan ma’muriy jazo choralarini qonunga muvofiq o‘z vakolatlari doirasida qo‘llash.

2017-yil 12-sentabrdagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining F-5054-son farmoyishiga muvofiq, mamlakatdagi iqtisodiy va moliyaviy ma’lumotlar Xalqaro Valyuta Fondining kengaytirilgan umumiy ma’lumotlar tarqatish tizimi (k-MTUT)ga to‘g‘ri kelishi va uning doirasida muvofiqlashtirilishi kerak.

0.1.2 Ma’lumot ishlab chiqaruvchi tashkilotlar o‘rtasida ma’lumotlar almashinuvi va muvofiqlashtirish

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 11-moddasiga asosan rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma’lumotlarini ishlab chiqishda xalqaro darajada tavsiya etiladigan tushunchalarga, tasniflarga va uslubiyatga amal qiladi.

Vakolatli davlat organi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining faoliyatini statistika dasturlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma’lumotlarini tayyorlash uslubiyatini o‘z vakolatlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining statistika uslubiyatlarida xalqaro tavsiyalarga nomuvofiqlik aniqlangan taqdirda vakolatli davlat organi statistika uslubiyatlari auditi yakunlariga ko‘ra ushbu tayyorlovchilarga ijro etilishi majburiy bo‘lgan taqdimnomalar kiritish huquqiga ega.

Milliy statistika tizimiga kiruvchi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilari tomonidan statistika ma’lumotlarini shakllantirish va vakolatli davlat organi bilan axborot almashinuvini ta’minlash uchun mas’ul bo‘lgan bo‘linmalar tashkil etiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar hamda ma’muriy ma’lumotlarni yetkazib beruvchilar o‘zlarida mavjud bo‘lgan statistika ma’lumotlarini va (yoki) ma’muriy ma’lumotlarni vakolatli davlat organiga statistika dasturlarida belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etadi.

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 10-moddasiga asosan, Statistika kengashi vakolatli davlat organi huzuridagi rasmiy statistikaning rivojlantirilishi, faoliyat ko‘rsatishi va muvofiqlashtirilishi masalalari bo‘yicha kollegial maslahat organidir.

Statistika kengashining tarkibi davlat boshqaruvi organlarining, ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining, nodavlat notijorat tashkilotlarining vakillari, shuningdek statistika bo‘yicha milliy ekspertlar orasidan tuziladi.

0.1.3 Respondentlar individual ma’lumotlarining maxfiyligi

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 27-moddasiga asosan, rasmiy statistikani tayyorlovchilar tasarrufidagi mavjud individual ma’lumotlardan faqat statistika maqsadlarida, jamlanma statistika ma’lumotlarini shakllantirish uchun foydalaniladi.

Davlat organlari, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari va boshqa tashkilotlar, shu jumladan xalqaro tashkilotlar tomonidan individual ma’lumotlardan tergov, nazorat qilish, sud muhokamasi, ma’muriy qarorlar qabul qilish maqsadida yoki jismoniy va yuridik shaxslarga yoki

uy xo‘jaliklariga taalluqli boshqa maqsadlarda foydalanilishi mumkin emas.

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risida Nizomda, Davlat statistika qo‘mitasi yuridik va jismoniy shaxslarning, shu jumladan, yakka tartibdagi tadbirkorlar faoliyatining statistika kuzatuvlarini olib borish va olingan ma’lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish huquqiga ega ekanligi hamda olingan statistik ma’lumotlarning maxfiyligini va davlat sirlariga ega bo‘lgan statistik ma’lumotlarning himoya qilinishini ta’minlashi belgilab qo‘yilgan.

Davlat statistika qo‘mitasi xodimlari axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik prinsiplariga rioya qilishlari, o‘zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday individual ma’lumotlarni oshkor qilmasliklari kerak.

Ularni lavozimga tayinlash paytida majburiyatlari haqida ma’lumot beriladi. Davlat statistika qo‘mitasining har bir xodimi ma’lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini o‘z ichiga olgan shartnomaga qo‘l qo‘yishi shart.

0.1.4 Statistik hisobotlarni taqdim etish

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 14-moddasiga asosan, davlat statistika organlari davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuvi shakllarini olish huquqiga ega. O‘zbekiston Respublikasining Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksining 215-moddasiga muvofiq mansabdor shaxslarning statistika kuzatuvini olib borish uchun zarur bo‘lgan hisobot va boshqa ma’lumotlarni taqdim etmaslikda ifodalangan statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzishi, hisobot ma’lumotlarini buzib ko‘rsatishi yoki hisobotlarni taqdim etish muddatlarini buzishi bazaviy hisoblash miqdorining yetti baravaridan o‘n baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo‘ladi.

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 16-moddasiga asosan, Statistika dasturlariga binoan statistika kuzatuvlarini o‘tkazish chog‘ida respondentlar rasmiy statistikani tayyorlovchilarga ishonchli va to‘liq ma’lumotlarni rasmiy statistikani tayyorlovchi tomonidan belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etishi shart.

0.2 Resurslar

0.2.1 Kadrlar, moddiy-texnika bazasi, kompyuter vositalari va moliyalashtirish

Demografiya va mehnat statistikasi boshqarmasida 16 nafar hodim ishlaydi. Boshqarma 3 ta bo‘limdan iborat.

Markaziy apparatda indikatorni shakllantirish 2 ta xodim va har biri 1 tadan - hududiy statistika boshqarmalarining tegishli statistika bo‘limlarida amalga oshiriladi.

Barcha xodimlar iqtisodiy sohada oliy ma’lumotga ega va kamida 2 yilda bir marta O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi huzuridagi Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutida malaka oshiradilar.

Har bir ish joyi shaxsiy kompyuter bilan ta’minlangan, dasturiy ta’minot muntazam yangilanib turadi.

Taqdim etilayotgan moliyaviy resurslar statistika dasturida nazarda tutilgan ishlarni bajarish uchun yetarli.

1. Beg‘arazlik

1.1 Kasbiy mahorat

1.1.1 Statistikaning xolisligi

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunining 6-moddasiga asosan, rasmiy statistikasining asosiy prinsiplari, jumladan beg‘arazlik va xolislik hisoblanadi.

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunining 13-moddasiga asosan, Davlat organlari, boshqa tashkilotlar va ularning mansabdor shaxslari davlat statistika organlarining ushbu Qonunga muvofiq amalga oshirilayotgan faoliyatiga aralashishga haqli emas.

Hududiy statistika boshqarmalari, tumanlarning (shaharlarning) statistika bo‘limlari mahalliy davlat hokimiyati organlaridan mustaqil bo‘lib, bevosita vakolatli davlat organiga bo‘ysunadi.

Mazkur statistik ma’lumotni ishlab chiqishda boshqa davlat organlarining aralashishiga yo‘l qo‘yilmagan va kasbiy mustaqillik to‘liq ta’minlangan.

Kadrlarni tanlab olish va ularni yuqori lavozimlarga tayinlashda, ularning statistika sohasida tajribasi va kasbiy malakasi e’tiborga olinadi. Boshqarma xodimlari malakasini oshirish Davlat statistika qo‘mitasi huzuridagi Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti tomonidan tashkil etiladigan o‘quv kurslarida hamda xalqaro tashkilotlar tomonidan tashkil etiladigan o‘quv kurslari, o‘quv-amaliy seminarlarda ishtirokini ta’minlash orqali ta’minlanadi. Boshqarma xodimlari Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutida tashkil etilgan o‘quv kurslarida ma’ruzalar bilan ishtirok etadi. Ommaviy axborot vositalarida Boshqarma xodimlarining ilmiy maqolalarini e’lon qilib borish tashkil etilgan.

1.1.2 Manbalar, uslublar va tarqatish usullarini tanlash

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 33-moddasiga muvofiq:

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini doimiy asosda baholab boradi. Sifat kafolatini ta’minlash uchun rasmiy statistika rasmiy statistikaning qamrovi, tushunchalari, statistik birliklari va tasniflariga taalluqli umumiy prinsiplar hamda usullar asosida tayyorlanadi va tarqatiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini yaxshilash maqsadida ma’lumotlarni tahlil etish va tahrir qilish, turli manbalardan olingan ma’lumotlarni birlashtirish, ma’lumotlarni statistika maqsadlarida bir-biriga bog‘lashni va solishtirishni amalga oshirish hamda baholashning statistik usullaridan foydalanish huquqiga ega.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar tayyorlash jarayonida foydalaniladigan manbalar va usullarni, shuningdek yakuniy ma’lumotlar to‘plamlarini hujjatlashtirib boradi. Rasmiy statistikadan foydalanuvchilar statistika ma’lumotlarining manbalari va ularni tayyorlash usullari hamda rasmiy statistika ma’lumotlarining sifati to‘g‘risida metama’lumotlar yordamida xabardor qilinadi.

1.1.3 Statistik ma’lumotlarni noto‘g‘ri talqin qilish yoki undan noto‘g‘ri foydalanish bo‘yicha sharh

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risidagi Nizomda (15-band) Davlat statistika qo‘mitasi rasmiy statistik ma’lumotlardan noto‘g‘ri foydalanish va talqin qilish holatlarini ko‘rib chiqish hamda ular bo‘yicha tushuntirishlar berish huquqiga ega ekanligi belgilab qo‘yilgan.

Unga ko‘ra, Davlat statistika qo‘mitasi statistik ma’lumotlarni noto‘g‘ri talqin qilish va statistik ma’lumotlardan noto‘g‘ri foydalanilganda o‘z izohini berishi mumkin.

1.2 Shaffoflik

1.2.1 Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish qoidalari va tartibining oshkoraligi

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 6-moddasiga binoan, rasmiy statistikaning asosiy prinsiplari tushunarlilik va shaffoflik. Statistik ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tarqatish bo‘yicha shartlar O‘zbekiston Respublikasining statistikaga oid qonun hujjatlarida keltirilgan. Ushbu qonunchilik choralari veb-saytga joylashtirilgan va jamoatchilikni ular bilan tanishish imkoniyati mavjud. “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonun va statistik ma’lumotlarni ishlab chiqish va tarqatish muddatlari aniq ko‘rsatilgan statistika dasturi Qo‘mita rasmiy veb-saytiga (www.stat.uz) joylashtirilgan. Qonun Oliy Majlis byulletenida, normativ-huquqiy hujjatlar bazasi (norma), shuningdek Adliya vazirligining www.lex.uz manzilida joylashgan ma’lumotlar bazasida ham mavjud. Statistik ma’lumotlarni shakllantirish uchun respondentlar tomonidan taqdim etiladigan statistika hisoboti shakllari Qo‘mita rasmiy veb-saytida foydalanuvchilar uchun oldindan e’lon qilinadi.

1.2.2 Hukumatning statistik ma’lumotlar e’lon qilinishidan oldin ko‘rishning ichki imkoniyati

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Hukumat Davlat statistika qo‘mitasi tomonidan tayyorlangan statistik ma’lumotlarni ularni e’lon qilish vaqtidan oldin ko‘rish imkoniyatiga ega emas. Statistik ma’lumotlarni tarqatishda davlat statistika organlari mustaqildir. Davlat organlarining aralashuviga yo‘l qo‘yilmaydi (“Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi Qonunning 13-moddasi). Faqat Qo‘mita raisi, uning o‘rinbosarlari va mas’ul xodimlar statistik ma’lumotlar e’lon qilinishidan oldin ularni ko‘ra oladi.

1.2.3 Statistik ma’lumotlarning atributlari (belgilari)

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Jamoatchilikka e’lon qilinayotgan bosma statistik nashrlar, axborotnomalar, ommaviy axborot vositalarida berilayotgan ma’lumotlarning Davlat statistika qo‘mitasi tomonidan ishlab chiqilganligi uning logotipi va izohlari orqali aniq belgilanadi.

1.2.4 Uslubiyatlar, ma’lumotlar manbasi va statistik usullardagi asosiy o‘zgarishlar haqida oldindan xabardor qilish

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Yangi uslubiyatga o‘tishdan, mavjud uslubiyatlar va usullarga sezilarli o‘zgartirishlar kiritishdan oldin Davlat statistika qo‘mitasi jamoatchilikni oldindan xabardor qiladi. Davlat statistika qo‘mitasi o‘z rasmiy veb-saytida foydalanuvchilarni qanday o‘zgarishlar kutayotganini tushuntiruvchi tegishli uslubiy ko‘rsatmalarni joylashtiradi. Maqolalar, yangiliklar va matbuot anjumanlarida kutilayotgan o‘zgarishlar jamoatchilikka yetkaziladi.

1.3. Axloq me’yorlari

1.3.1 Xodimlarning axloq me’yorlari bo‘yicha ko‘rsatmalar

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Davlat statistika qo‘mitasi xodimlari uchun Odob-axloq qoidalari tasdiqlangan. Ular axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik prinsipiga rioya qilishlari, o‘zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday ma’lumotlarni oshkor qilmasligi kerak. Ular lavozimga tayinlanayotganda ushbu majburiyatlar haqida tushuntirishlar beriladi. Davlat statistika qo‘mitasi xodimi individual ma’lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini olgan shartnoma tuzishi shart.

2. Uslubiyat

2.1 Konsepsiya va tushunchalar

2.1.1 Konsepsiya va tushunchalar

Noqulay mehnat sharoitlarida bandlik tushunchalari va ta’riflari xalqaro mehnat tashkiloti (XMT) standartlariga asoslanadi.

Mehnat sharoitlari - mehnatni amalga oshirish chog‘idagi ijtimoiy va ishlab chiqarish omillari yig‘indisi.

Noqulay mehnat sharoitidagi bandlik, ishlab chiqarishdagi salbiy omillar ta’sir etuvchi xodimlar sonini ko‘rsatadi.

Ishlab chiqarishdagi salbiy omillar – ishlab chiqarishdagi zararli va (yoki) xavfli bo‘lgan omil.

Ishlab chiqarishdagi xavfli omil – Ishlab chiqarishdagi xodimga shikast yetkazishi mumkin bo‘lgan omil.

Metodologiya quyidagi xujjatlarga asoslangan:

Xalqaro mehnat tashkilotining bosh konferensiyasida qabul qilingan Bitim 1985 yil mehnat statistikasi to‘g‘risida (№160), Mehnat xavfsizligi va gigiyenasiga ko‘maklashuvchi asoslar to‘g‘risidagi 187-sonli konvensiya.

Milliy me’yoriy-huquqiy hujjatlar:

O‘zbekiston Respublikasining Mehnat Kodeksi;

“Mehnatni muhofaza qilish to‘g‘risida”gi O‘RQ-410 sonli 22.09.2016-yildagi O‘zbekiston Respublikasi qonuni;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 15.09.2014-yildagi 263-sonli “Xodimlar mehnatini muhofaza qilish chora-tadbirlarini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi qarori.

Ishlab chiqarishdagi zararli va (yoki) xavfli bo‘lgan omillar O‘zbekiston Respublikasi sanitariya-epidemiologik agentligining 06.10.2003 yildagi 0141-03-sonli gigienik tasnifiga asosan belgilanadi.

2.2 Statistik qamrov

2.2.1 Statistik qamrov

2.2.1.1 Ma’lumotlarning statistik qamrovi

Ma’lumotlarning geografik qamrovi Qoraqalpog‘iston Respublikasi, 12 ta viloyat va Toshkent shahrini o‘z ichiga oladi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha qamrab oladi.

2.2.1.2 Statistik qamrovdan istisnolar

Statistik qamrov quyidagilarni o‘z ichiga olmaydi:

- kichik korxona va mikrofirmalar xodimlari;
- fermer xo‘jaliklari xodimlari;
-nodavlat, notijorat tashkilotlari xodimlari;
- xususiy uy -joy mulkdorlari shirkatlari.

2.2.1.3 Aniqlanmagan faoliyat

Yuridik shaxslarda yollanib ishlovchilardan tashqari boshqa shaxslar hisobga olinmaydi.

2.3 Tasniflash/sektorlar bo‘yicha taqsimlash

2.3.1 Tasniflash/sektorlar bo‘yicha taqsimlash

Faoliyat turlari bo‘yicha taqsimot Evropa Ittifoqi doirasidagi iqtisodiy faoliyat tasnifiga (NACE rev.2) teng keladigan O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichiga (IFUT 2-taxrir) muvofiq amalga oshiriladi.

Asosiy hisob birligi - institutsional birlik.

2.4 Hisobga olish asoslari

2.4.1 Baholash

Noqulay mehnat sharoitida band bo‘lganlar soni to‘g‘risidagi ma’lumotlar korxona va tashkilotlardan olingan statistik hisobotlari asosida shakllantiriladi.

2.4.2 Hisobga olish asosi

Ma’lumotlar davlat statistika organlariga yillik davriyligi bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan taqdim etiladigan statistika hisobotlari asosida shakllanadi.

2.4.3 Yalpi/sof ko‘rsatkichlarni hisoblash tartib-taomillari

Hisobot yilida O‘zbekiston Respublikasi bo‘yicha noqulay mehnat sharoitlarida band bo‘lganlarning umumiy soni yillik hisobot yakunlari bo‘yicha yiliga bir marta hisoblanadi.

Ishlab chiqarish muhitining zararli omillarining ish o‘rinlarini attestatsiyadan o‘tkazish va mehnat sharoitlarini gigienik standartlarga muvofiqligini baholash natijalari bo‘yicha xodimlarga ta’siri kuzatiladi: kimyoviy, jismoniy, biologik omillar, shuningdek, mehnat jarayonining jiddiyligi va keskinligi.

3. Aniqlilik va ishonchlilik

3.1 Birlamchi ma’lumotlar

3.1.1 Birlamchi ma’lumotlarni yig‘ish asoslari

1-msh shakli "Mehnat sharoitlari ahvoli to‘g‘risida" hisoboti noqulay mehnat sharoitlarida bandlik ko‘rsatkichlarini shakllantirish uchun yillik statistika hisobotining ma’lumotlari asosiy axborot bazasi hisoblanadi.

3.1.2 Birlamchi ma’lumotlarning ta’rifi, qamrovi, tasniflari, baholanishi va hisobga olish davri

Noqulay ishlab chiqarish omillari - tasnifga muvofiq zararli ishlab chiqarish omillari va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillaridir. Noqulay mehnat sharoitida bandlik salbiy ishlab chiqarish omillaridan ta’sirlangan ishchilar sonini aks ettiradi.

Ma’lumotlarning statistik qamroviga Qoraqalpog‘iston Respublikasi, 12 ta viloyat va Toshkent shahri, shuningdek, shahar va tumanlar, iqtisodiy faoliyat turlari va jinsi bo‘yicha qamrovi kiradi.

3.1.3 Birlamchi ma’lumotlarning o‘z vaqtida tayyor bo‘lishi

Ma’lumot yig‘ish dasturi Statistik ishlar dasturi bilan tartibga solinadi.

Birlamchi ma’lumotlar yil yakunlari bo‘yicha davlat statistika qo‘mitasi tomonidan statistika dasturida belgilangan muddatlarda, respublika bo‘yicha, hududlar va belgilangan iqtisodiy faoliyat turlari bo‘yicha ishlab chiqiladi.

Ma’lumotlar har yili mart oyida tayyorlanadi.

3.2 Birlamchi ma’lumotlarni baholash

3.2.1 Birlamchi ma’lumotlarni baholash

Olingan birlamchi ma’lumotlar qamrovning to‘liqligi bo‘yicha tahlil qilinadi, hududiy statistika boshqarmalarida va Davlat statistika qo‘mitasida majburiy nazorat va sinovdan o‘tkaziladi. Agar xatolar aniqlansa, ma’lumotlar aniqlanishi va tuzatilishi kerak.

3.3 Statistik usullar

3.3.1 Birlamchi ma’lumotlar bilan ishlashda statistik usullar

Statistik tartiblar statistik uslublarga asoslangan bo‘lib qayta ishlashdagi xatoliklarini minimumga tushirishda asosiy rol o‘ynaydi.

Ma’lumotlarni jamlash tartibi kodlashtirish, tahrirlash va jadvallardagi xatoliklarni minimumga tushuradi.

3.3.2 Boshqa statistik jarayonlar

Yo‘q.

3.4 Ma’lumotlarni taqqoslash

3.4.1 Oraliq natijalarni taqqoslash

Asosiy dastlabki ma’lumotlardagi mumkin bo‘lgan kelishmovchiliklar tahlil qilinadi va ma’lumotlar farqlarni bartaraf etish uchun tuzatiladi.

3.4.2 Oraliq ma’lumotlarni baholash

Vaqtinchalik va ishlab chiqarish statistikasi muntazam baholanadi va solishtiriladi. Agar nomuvofiqliklar aniqlansa, ularni bartaraf etish choralari ko‘riladi.

3.4.3 Yakuniy statistik ma’lumotlardagi tafovutlar va boshqa nomuvofiqliklarni o‘rganish

Agar dastlabki e’lon qilingan ma’lumotlar tafovutlari aniqlangan bo‘lsa, keyingi nashrlarda o‘zgarishlar kiritiladi.

3.5 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish tahlili

3.5.1 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqishni o‘rganish va tahlil qilish

Statistik natijalardagi muammolarning statistik tafovutlari va boshqa potentsial ko‘rsatkichlari o‘rganiladi.

Xulosa ma’lumotlari oldingi davr bilan taqqoslanadi.

Agar dastlabki e’lon qilingan ma’lumotlar tafovutlari aniqlangan bo‘lsa, keyingi nashrlarda o‘zgarishlar kiritiladi.

4. Amaliy yaroqlilik

4.1 Davriylik va o‘z vaqtidaligi

4.1.1 Davriylik

Davriylik umumiy qabul qilingan ma’lumotlar tarqatish standartlariga javob beradi.

Noqulay mehnat sharoitlarida bandlik ko‘rsatkichlarini shakllantirish hisobot yilidan keyin har yili mart oyida amalga oshiriladi.

4.1.2 O‘z vaqtidaligi

Statistika dasturi asosida mehnatning noqulay sharoitlarida bandlik bo‘yicha statistik ma’lumotlarni ishlab chiqarish har yili amalga oshiriladi. Yillik ma’lumotlar kelgusi yilning mart oyida hisobot uchun taqdim etiladi.

4.2 Qiyosiylik

4.2.1 Ichki qiyosiylik

Statistik ma’lumotlar bir biri bilan bog‘liq. O‘z vaqtida taqqoslanadi.

4.2.2 Vaqt bo‘yicha qiyosiylik

Ma’lumotlarning qiyosiy davriy qatorlari mavjud bo‘lib, noqulay mehnat sharoitida band bo‘lganlar dinamikasi 2008 yildan shakllangan.

2016- yilgacha ma’lumotlar XXTUT klassifikatori bo‘yicha, 2016-yildan boshlab iqtisodiy faoliyat turlari umumdavlat tasniflagichi(IFUT-2) bo‘yicha shakillantiriladi.

4.2.3 Sektorlar va sohalar o‘rtasidagi qiyosiylik

Yo‘q.

4.3 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish

4.3.1 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqish jadvali

Yakuniy ma’lumotlarni shakllantirish muddatlari statistika dasturi da belgilanadi. Statistika dasturi Qo‘mitaning rasmiy saytida (www.stat.uz), shuningdek Adliya vazirligining www.lex.uz rasmiy saytida joylashtirilgan.

4.3.2 Dastlabki va/yoki qayta ko‘rib chiqilgan ma’lumotlarni aynan shu toifasi bo‘yicha belgilash

Yakuniy ma’lumotlar hisobot yilidan keyin har yili mart oyida tuziladi.

4.3.3 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqishni o‘rganish va tahlil qilish bo‘yicha olingan natijalarni tarqatish

Agar dastlabki e’lon qilingan ma’lumotlar aniqlansa, keyingi nashrlarda aniq ma’lumot beriladi. Qayta ko‘rib chiqilgan (yakuniy) ma’lumotlar Davlat statistika qo‘mitasining nashrlari orqali tarqatiladi.

5. Qulayligi

5.1 Ma’lumotlar

5.1.1 Statistik ma’lumotlarni taqdim etish

Ma’lumotlarni taqdim etish shakli foydalanuvchilarning ehtiyojlariga mos keladi (jadvallar, dinamik qatorlar, diagrammalar va boshqalar). Statistik nashrlarda jadvallar shaklida respublika, hudud, jins bo‘yicha noqulay mehnat sharoitlarida bandlik haqida ma’lumot beradi va qisqa uslubiy tushuntirishlar beradi.

Statistik ma’lumotlarni chop etish muddatlari har yili O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlanadigan statistika dasturida aks ettiriladi.

5.1.2 Ma’lumotlarni tarqatish vositalari va shakllari

5.1.2.1 Bosma shaklda – Yangi nashr

Statistik ma’lumotlar davlat statistika qo‘mitasining nashrlari orqali bosma shaklda taqsimlanadi:

- "O‘zbekistonda mehnat va bandlik"
- "O‘zbekiston Respublikasida ayollar va erkaklar" va boshqalar.

Bundan tashqari, statistik ma’lumotlar foydalanuvchilarning so‘rovlariga asosan taqdim etiladi.

5.1.2.2 Bosma shaklda – Oylik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.3 Bosma shaklida – Choraklik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.4 Bosma shaklda – Yillik byulletenlar

Mavjud.

5.1.2.5 Bosma shaklda – Boshqalar

Davlat organlari va boshqa foydalanuvchilarning maxsus so‘rovlari bo‘yicha jadvallar.

5.1.2.6 Elektron shaklda - Byulleten yoki nashrlar

Har yili "Mehnat sharoitlari ahvoli" byulleteni elektron shaklda shakllantirilmoqda.

5.1.3. Ma’lumotlarni e’lon qilish jadvali

Mehnatning noqulay sharoitlarida bandlik ko‘rsatkichlari statistika dasturida belgilangan muddatlarga muvofiq e’lon qilinadi.

5.1.4 Bir vaqtning o‘zida e’lon qilish

Yo‘q.

5.1.5 So‘rov bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

O‘zbekiston Respublikasining "Rasmiy statistika to‘g‘risida"gi qonuniga, "O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risida"gi Nizomga va boshqa me’yoriy hujjatlarga muvofiq, statistik ma’lumotlar foydalanuvchilarning talabiga binoan belgilangan tartibda taqdim etiladi. Statistik ma’lumotlarni tarqatish yuridik yoki jismoniy shaxslarning iltimosiga binoan bosma yoki elektron jadvallar ko‘rinishida, statistik kompilyatsiya, byulleten, tezkor ma’lumot, shuningdek tomonlar o‘rtasida ma’lumot almashish to‘g‘risidagi bitimlar ko‘rinishida amalga oshiriladi.

5.2 Metama’lumotlar

5.2.1 Konsepsiyalar, statistik qamrov, tasniflar, hisobga olish asoslari, ma’lumotlar manbasi va statistik usullar to‘g‘risidagi hujjatlar va ma’lumotlarni tarqatish

Ko‘rsatkichlarni shakllantirish uchun asos "Mehnat sharoitlari ahvoli to‘g‘risida hisobot" 1-msh shakliga tushuntirishlarda keltirilgan.

5.3. Foydalanuvchilarga yordam ko‘rsatish

5.3.1 Aloqa bog‘lash bo‘yicha ma’lumotlarni tarqatish

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi saytida (http://stat.uz).

9. Rejalar

9.1 Oxirgi

9.1.1 Takomillashtirish rejasi – Oxirgi takomillashtirishlar

Noqulay mehnat sharoitlarida bandlik bo‘yicha statistika hisobotining shakli takomillashtirildi, nogironlar uchun ko‘rsatkichlar kiritildi.

9.2 Umumiy

9.2.1 Takomillashtirish rejasi – Qisqa muddatli

Davlat statistika qo‘mitasi bilan Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi o‘rtasida maxsus dasturiy ta’minot ishlab chiqish orqali noqulay mehnat sharoitlarida bandlik to‘g‘risidagi ma’lumotlarni almashish ishlarini yanada takomillashtirish.

9.2.2 Takomillashtirish rejasi – O‘rta muddatli

Yosh bo‘yicha noqulay mehnat sharoitida bandlik ko‘rsatkichlarining statistik hisobotlarida aks ettirilishi.

9.3 Moliyaviy

9.3.1 Takomillashtirish rejasi – texnik/moliyaviy ko‘makka talab – Qisqa muddatli

Moliyalashtirish statistika dasturi doirasida amalga oshiriladi.

9.3.2 Takomillashtirish rejasi - texnik/moliyaviy ko‘makka talab – O‘rta muddatli

Moliyalashtirish statistika dasturi doirasida amalga oshiriladi.

Aloqa bog‘lash uchun shaxs (shaxslar):

F.I.Sh.:	Yuldoshev Zoir Toshkanovich
Lavozim:	Boshqarma boshlig‘i
Bo‘linma:	Demografiya va mehnat statistikasi boshqarmasi
Idora:	O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi
Manzil:	Mustaqillik 63
Shahar/region:	Toshkent shahri
Mamlakat:	O‘zbekiston Respublikasi
Pochta indeksi:	100170
Telefon: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	998 71 2028065
Faks: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	
Elektron manzil:	z.yuldoshev@stat.uz